

lased töid festivalile. Ljudmila Petruševskaja absurdkomöö-
"Andante", mille on lavastanud Juri Zinovjev. PEETER ULLEVALI

KESKKOND: Tuhk võib anda võimaluse kaevandada kaitsesalade all

Eesti Energia otsib põlevkivi- tuhale kasutusvõimalusi

■ Põlevkivituhha taaskasutamiseks tehakse koostöö teadlaste ja ehitusfirmadega katseid nii maanteedel ehitades kui kaevanduskäike täites.

KÜLLI KRIS
kylili@pohjarannik.ee

Ühest tonnist põlevkivist saab toota 850 kilovatt-tundi elektrit või 125 kilo põlevkiviõli. Mõlemal puhul tekib kõrvalsaadusena umbes 450 kilo põlevkivituhka, mis on liigetatud ohtlikuks jäätmeks ja saastetasuga maksustatud.

Eesti Energia tegevuse tulemusena tekib põlevkivituhka aastas umbes seitse miljoni tonni ning valdavalt laadestatakse see tuhaväljadele, kuhu praeguseks on ladestatud juba üle 260 miljoni tonni tuhka. Taaskasutusse suunatakse vaid kaduvvälke osakaas protsenti. Suuremaid taaskasutamise võimalusi ja selle nimel tehtavat tutvustati üleelie Auveres Eesti Energia keskkonnapäeval.

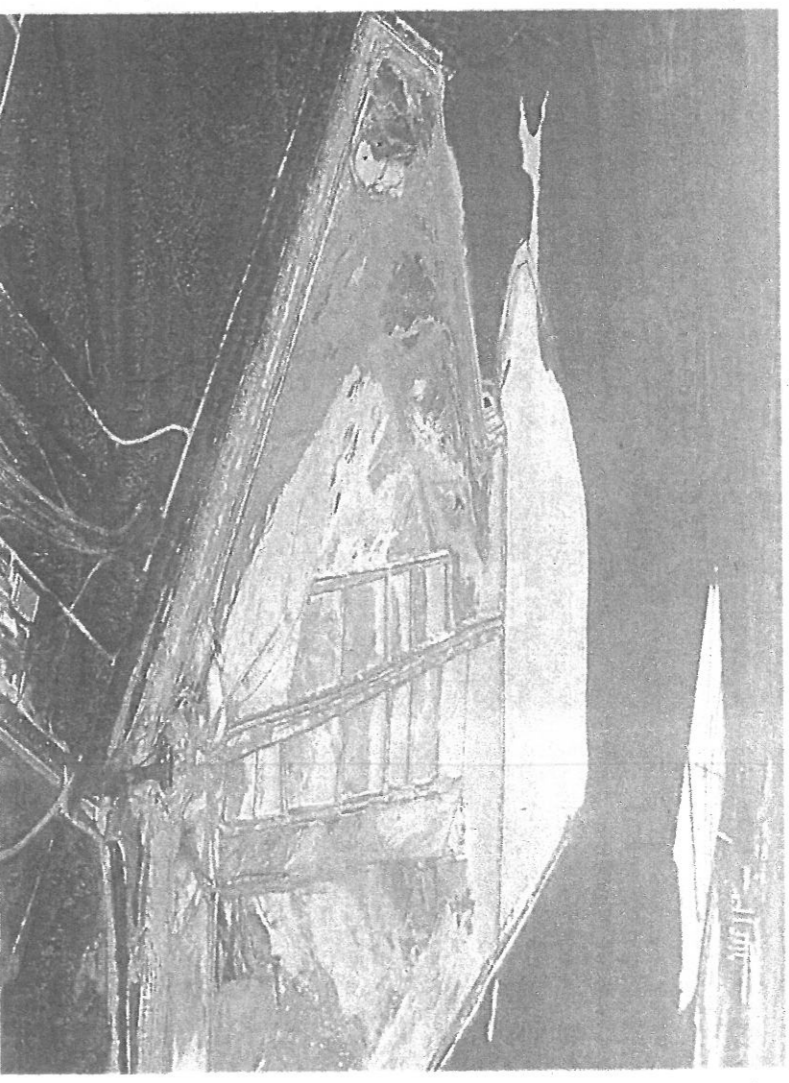
Tuhha muutuvad omadused

Tartu ühikooli prorektor Erik Puura tõi esile, et põlevkivitööstuse kõrvalsaaduste kasutamisel on üks suuremaid probleeme nende toot-

tu kogus. "Juba 1980. aastate keskel ütles professor Kikas, et kui me kogu põlevkivituhha ära kasutaksime, oleks selle väärtus suurem kui põlevkivi enda väärtus. Kuna tegemist pole põhitööstanguga, vaid kõrvalsaadusega, mille tootmisele eraldi ei keskenduta, siis on raske anda pikaajalisi lubadusi selle ühtlase koostise ja koguste suhtes. Keerulisemaks muudab kasutusvõimaluste leidmise ka konkurentents näiteks ehitusmaterjalide tööstusega. Spetsiaalselt arendatud toode on kindlasti kvaliteetsem, kuid see on ka väga palju kallim."

Eesti Energia keskkonna arendusjuhi Tõnis Meriste sõnul sõltuvad põlevkivituhha omadused nii põletamise tingimustest, kütuse koostisest ja eralduskohast (Kas põhjatihk või lendtihk) kui ka transportviisist ja hoitustamistingimustest.

"Kui muutub tehnoloogia, muutuvad ka tuha omadused ja selle edasine kasutamine eeldab uusi katsetusi," rääkis Meriste. "Suuremad muutused tehnoloogias oleme juba ära teinud ja selles mõt-

Väljajele ladestatud tuhast suunatakse praegu taaskasutusse vaid kaks protsenti.

ILJA SMIRNOV

TÕNIS MERISTE

Uus-Kiviõli on viimane kaevandus, kus seda veel suhteliselt lihtsalt kätte saab, edasi jääb põlevkivi üha rohkem märgalade ja kaitsesalade alla.

tes on edaspidi olukord stabiilsem."

Ehitusplokkid ja tee-ehtitus

Ehitusplokkide tootmisel on põlevkivituhka kasutatud juba kakskümmend aastat; enne majanduslangust toodeti neid aastas üle 150 000 m³. Lendtihka kasutatakse Kunda tsemendi tootmisel, kuidas kaugemale ajalukku ulatuvad aga kogemused selle kasutamise põldude lupjamine ja teedeehituses.

Koostöös Tallinna tehnikauhikooliga uuritakse praegu võimalusi, kuidas mõjuts põlvumade happelsusele granulitunud tuha kasutamine, kolmandat aastat vältava projekti käigus katsetatakse põlevkivituhka teede ehitamisel.

Esimene, 1,63 km pikkune katseteik valmis Eesti Ener-

gial koostöös maanteeameti ja ehitusfirmadega projekti OSAMAT käigus Narva-Mustaiaje teel kaks aastat tagasi; kolme liiki tuhka kasutati sideainena asfaldi alla stabiiliseeriva kihina rajamiseks. Teine, poolleklimeetrine Simuna - Vaia tuu plootihk avatakse liikluseks tuleval suvel ning seal "sisustatakse" tee-alusesse turvapinnasesse selle tugevdamiseks sideainet, mille tiheds koostisosaks on põlevkivituhk.

Kaevanduskäikude täiteks
Põlevkivituhha kasutamise (Kooos aheranmega) vanaade kaevanduskäikude täiteks on juba aastaid räägitud, seni pole aga katsetega laborist välja jõutud.
"Analüüsimine praegu, millest tuhka on meil tulevikus niipalju, et sellega tasub katseid edasi teha. Tootmises on suuremad muudused toimunud, seega ka tuha omadused edaspidi enam ei muutu. Peame laboritingimustes tehtu põhjal olema kindlad, et asi toimib hästi," rääkis Tõnis Meriste, et lähema kuue kuu jooksul on kaaras teha esimesed katsete ma-alustes tingimustes.

Kaevanduskäikude tagasitaimmise eesmärke on võimalike languste vältimine. Teiseks loodetakse, et see võib anda võimaluse kadudeta kaevandada - maa alla poleks vabanda - enam tervikuid jätta. Koli-

te, et venemaalastel on kaaras investeerida 75 miljoni euroni võrra ehitada tehas kolmes etapis.
Firma finantsdirektori Juri Hlopkovi sõnul rajatakse esimeses etapis (aasta-poolteist) tehas võimsusega 1 miljon tonni sisendtoorainet aastas ning luuakse 100 töökohata. Edaspidi moodustab võimsuskuni 3 miljoni tonni tooreai-

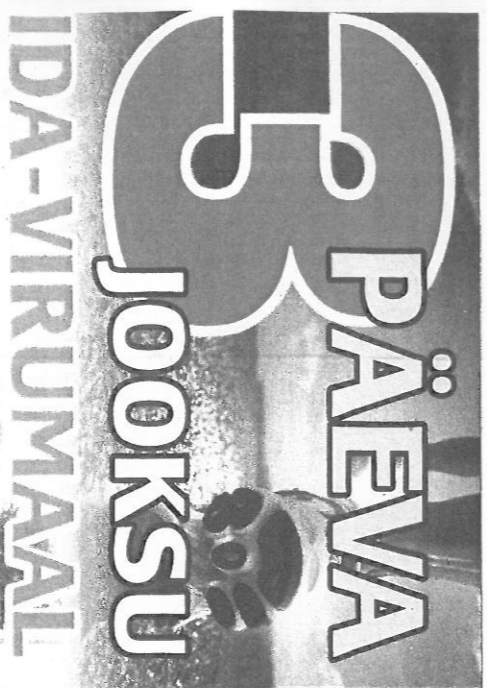
net aastas, töötajate arv kasvab 250ni.
Investorid kinnitavad, et tänu uue nafta raskfraktsioonide ümbertöötamistehnoloogia TermKom kasutamisele ei tasu väikesed nafta ümber töötamistehased end mitte üksnes ära, vaid on ka keskkon-

naohutud. Peale selle lubas investor ehitada linna mitmesuguseid sotsiaalobjekte. (PR)

Sillamäel avati kolmas arrastusteatri festival

Teatrikoostöös maanteeameti ja ehitusfirmadega projekti OSAMAT käigus Narva-Mustaiaje teel kaks aastat tagasi; kolme liiki tuhka kasutati sideainena asfaldi alla stabiiliseeriva kihina rajamiseks. Teine, poolleklimeetrine Simuna - Vaia tuu plootihk avatakse liikluseks tuleval suvel ning seal "sisustatakse" tee-alusesse turvapinnasesse selle tugevdamiseks sideainet, mille tiheds koostisosaks on põlevkivituhk.

Teatrikoostöös maanteeameti ja ehitusfirmadega projekti OSAMAT käigus Narva-Mustaiaje teel kaks aastat tagasi; kolme liiki tuhka kasutati sideainena asfaldi alla stabiiliseeriva kihina rajamiseks. Teine, poolleklimeetrine Simuna - Vaia tuu plootihk avatakse liikluseks tuleval suvel ning seal "sisustatakse" tee-alusesse turvapinnasesse selle tugevdamiseks sideainet, mille tiheds koostisosaks on põlevkivituhk.

ASERI SAVJOOKS

Reedel, 13. septembril
Distsantsid: 6,5 km ja 2,5 km
Registreerimine: www.aserivv.ee

XT Run&WalkEst

Maastikumaratoni
Laupäeval, 14. septembril
Start ja finiš: Alutaguse Puhke- ja Sportikeskus Pannjärvel
Distsantsid: Maraton, 21 km ja 10 km
Registreerimine: www.xtsport.ee

JÕHVI RAHVAJOOKS

Pühapäeval, 15. septembril
Distsantsid: 3 km ja 10 km
Registreerimine: www.johvisport.ee

NBI Kõikidel üritustel kaavas ka lastefookusud ja kõnd.

Nafta ja gaasi tootmisettevõtte Viru põlvkonnates
Pärnides ja erimeetistel radadel

